

подържането на училище от държавата. Тезата на тия економисти от време на време духовито се захваща от г. Arthur Mangin въ стълповетъ на изредното френско економическо списание, *l'Economiste français*. „Защо, пита той, държавата да дава даромъ учението, а да не дава даромъ храната и дрехитъ, кжситъ и лѣковетъ? Тия послѣднитъ сж необходимости; лишете една държава отъ тѣхъ, и вие я лишавате отъ граждани. Срѣдното и по-горното образовани е раскошъ: гражданитъ и безъ него могатъ да бждатъ доста полезни членове на обществото. А ако държавата не е длъжна да доставя даромъ необходимоститъ, още по-малко е тя длъжна да дава безплатно раскошитъ. Както нѣма държавни хлѣбарници и месарници, шивачници и лѣчебници, тъй не трѣбва да има и държавни училища. Унищожете ги, и намѣсто тѣхъ свободната конкуренция ще създаде гимназии и университети добри като държавнитъ, може-би и по-добри отъ тѣхъ. Тѣ ще бждатъ скжпи, наистина. Само оная, който може да разполага съ извѣстно състояние, ще може да праща дѣцата си въ тѣхъ. Но какво зло ще произлѣзе отъ това? Цивилизацията нѣма да пострада. Въ днешния вѣкъ на всеобщо първоначално образование, на общедостѣпни книги и вѣстници, на публични библиотеки, ни единъ гений не заглѣхва. Ще се смали само числото на ученитъ недоучени млади, които, като сж свършили гимназия или университетъ считатъ го за срамъ да оратъ земя или да шиятъ обуца, и които съ своитъ неоправдани претенции и постоянно недоволство съставятъ най-опасния елементъ отъ днешното общество.

„Държавнитъ училища единъ пжтъ унищожени, ще може да се унищожи и министерството на народното просвѣщение. Обаче неговата потрѣбностъ и тъй не е много очевидна. Защо наистина да има министерство на народното просвѣщение, а да нѣма министерство на народното здраве? Здравето на жителитъ на една държава не е ли тъй скжпоцѣнно, като производителенъ елементъ, каквото и тѣхното просвѣщение? Надзорътъ на народното здраве не подразумѣва само гриженето да нѣма болести; той трѣбва да разбира още гриженето за храната, за облѣклото, за кжситъ на населението. И ако всичкиятъ тоя надзоръ може да се води отъ едно отдѣление на нѣкое министерство, защо и надзорътъ на училищата да не може да се води тъй сжщо отъ едно само отдѣление?“